

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bfv.II.569/2023/11.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Harangozó Attila, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. február 8.
Az ügy tárgya: embercsempészség büntette
Terhelt: III. rendű
Elsőfok: Mátészalkai Járásbíróság, 12.B.73/2020/51., ítélet, tárgyalás, 2021. május 11.
Másodfok: Nyíregyházi Törvényszék, 2.Bf.360/2021/14., ítélet, nyilvános ülés, 2021. november 19.
Az indítvány előterjesztője: Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség
Az indítvány iránya: a III. rendű terhelt javára
Rendelkező rész

A Kúria az embercsempészség büntette miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Mátészalkai Járásbíróság 12.B.73/2020/51., illetve a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.360/2021/14. számú ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja, és a III. rendű terhelttel szemben kiszabott kiutasítás tartamát 4 (négy) évre enyhíti.

Egyebekben a megtámadott határozatot a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 101.540 (százegyezer-ötszáznegyven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Mátészalkai Járásbíróság a 2021. május 11-én kihirdetett 12.B.73/2020/51. számú ítéletével a III. rendű „társtettesként, bünszervezetben, vagyoni haszonszerzés végett az államhatár átlépéséhez több személynek segítséget nyújtva elkövetett embercsempészés büntette” [Btk. 353. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont] miatt 2 év, fegyházban végrehajtani rendelt szabadságvesztésre, Magyarország területéről 5 év kiutasításra és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte, azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésből nem bocsátható feltételes szabadságra.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán eljáró Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2021. november 19-én meghozott 2.Bf.360/2021/14. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében megváltoztatta, és a terhére megállapított bűncselekményt embercsempészés büntettének [Btk. 353. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont] nevezte meg, amelyet bünszervezetben követett el. A III. rendű terhelttel szemben a közügyektől eltiltás kiszabását mellőzte, egyebekben pedig a járásbíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] **II.** 1. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség Bf.324/2023/2. szám alatt, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának II. fordulataiban meghatározott okból, a kiutasítás tartamának törvénysértő meghatározása miatt a III. rendű terhelt javára terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

[4] A BH 2022.31. számú eseti döntésre való utalással kifejtette, hogy a Btk. 2. § (2) bekezdésének alkalmazásáról való állásfoglalás során a Btk. 2021. január 1. napjával hatályba lépett 60. § (2a) bekezdését a kiutasítás tartamának meghatározása szempontjából össze kell vetni az elkövetéskor irányadó törvényi rendelkezésekkel.

[5] Mivel pedig az elbíráláskori Btk. 60. § (2a) bekezdése alapján jelen ügyben a határozott ideig tartó kiutasítás tartama a kiszabott szabadságvesztés kétszerese, azaz 4 év, ezért a hosszabb tartamú kiutasítás kiszabásának lehetőségét biztosító elkövetéskori büntetőtörvény alkalmazása a Btk. 2. § (2) bekezdésének rendelkezéseivel ellentétes. Az eljáró bíróságoknak tehát az elbíráláskori Btk.-t alkalmazva a kiutasítás tartamát a Btk. 60. § (2a) bekezdésének alapulvételével kellett volna megállapítaniuk. Ennek tükrében a jogerős ítéletben kiszabott büntetés a törvény kötelező rendelkezését sérti.

[6] Indokai alapján indítványozta, hogy Kúria a jogerős ítéletet változtassa meg, és a III. rendű terhelt kiutasításának tartamát 4 évre enyhítse, egyebekben pedig a támadott határozatot a III. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[7] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.525/2023/4. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt fenntartotta, indokait is mindenben osztva.

[8] A főügyészség indítványát kiegészítve kifejtette, hogy a III. rendű terhelt az eljárás jogerős befejezéséig nem élvezett menedékjogot Magyarországon, ezért vele szemben a kiutasítás Btk. 59. § (2) és (4) bekezdésében foglalt akadályja sem állt fenn az elbíráláskor.

[9] Kitért mindemellett arra is, hogy a III. rendű terhelt a cselekményt részben Magyarországon követte el, amely magatartása ugyan önmagában előkészületet megvalósító, önállóan részcselekményként értékelendő, de egyúttal azt is jelenti, hogy az elbírált cselekménynek van belföldön kifejtett része. Ezért a legfőbb ügyész Btk. 3. § (3) bekezdése szerinti rendelkezése nem volt szükséges a büntetőeljárás lefolytatásához, így a Be. 649. § (2)

bekezdés b) pontjában írt, felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértés sem állapítható meg.

[10] Mindezek alapján maga is indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítélet megváltoztatásával enyhítse 4 évre a III. rendű terhelttel szemben kiszabott kiutasítás tartamát, és a jogerős ítéletet egyebekben hatályában tartsa fenn a III. rendű terhelt tekintetében.

[11] **III.** A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség felülvizsgálati indítványa alapos.

[12] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[13] A főügyészség a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának II. fordulatra való hivatkozással indítványozta a jogerős ügydöntő határozat felülvizsgálatát. E törvényhely szerint felülvizsgálati okot képez, ha a bíróság a Btk. más (azaz a bűncselekmény Btk. Különös Része szerinti minősítését meghatározó rendelkezésein kívül eső) szabályának megsértésével szabott ki törvénytől eltérő büntetést.

[14] A büntetőjog más szabályának törvénytől eltérő büntetés kiszabását eredményező megsértése miatt mindazon büntető anyagi jogi szabály megszegése felülvizsgálati okot képez, amelynek alkalmazását a büntetés kiszabása körében a törvény az ítélembíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és elvétése miatt a Be. XCIV. Fejezete nem nyújt jogorvoslati lehetőséget. Ilyen esetben a büntetés (intézkedés) nem felel meg a törvénynek, mert joghátrányt ebben a formában a törvény nem tesz lehetővé [Bfv.III.1.559/2018/10. (BH 2020.9.)].

[15] A felülvizsgálati indítványt – a jelen ügyben közömbös kivételektől eltekintve – a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni [Be. 659. § (2) bekezdés].

[16] A jogerős ítélet meghozatalakor, 2021. november 19-én hatályos Btk. 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt főszabályként az elkövetése idején hatályban lévő büntetőtörvény szerint kell elbírálni.

[17] Ha azonban a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntetőtörvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntetőtörvényt kell alkalmazni [Btk. 2. § (2) bekezdés].

[18] A Btk. 2. §-ának téves alkalmazása a büntetőjog más szabályának megsértése címén azonban csak akkor ad alapot felülvizsgálatra, ha kihatott a bűnösség megállapítására vagy törvénytől eltérő büntetés kiszabását eredményezte [Bfv.II.953/2013/5. (BH 2014.293.II.)]. Törvénytől eltérő büntetés kiszabására pedig akkor került sor, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a Btk. valamely mérlegelést nem tűző rendelkezésébe ütközik [Bfv.I.970/2014/11. (BH 2015.180.)].

[19] Ennek megfelelően a 2012. évi C. törvény időbeli hatályának téves alkalmazása önmagában nem felülvizsgálati ok [Bfv.II.1.511/2014/4. (BH 2015.324.III.)], és a Btk. időbeli hatályának téves értelmezése mint anyagi jogszabálysértés nem eredményez törvénytől eltérő büntetést, ha az elkövetéskor hatályos törvény alkalmazásával kiszabott büntetés az elbíráláskori törvény szerint is törvényes büntetésnek minősül, és mértéke megfelel az abban írt szabályoknak [Bfv.I.311/2017/6. (BH 2018.11.II.), Bfv.I.922/2014/8. (BH 2015.209.)].

[20] Következésképpen, a felülvizsgálati ok megvalósul, ha az elkövetéskori törvény alkalmazásával kiszabott büntetés az elbíráláskor hatályos büntetőtörvény mérlegelést nem tűrő szabályait sérti.

[21] Jelen esetben is ez a helyzet.

[22] A III. rendű terhelt által megvalósított bűncselekmény elkövetésekor, 2019. június 8-án hatályos Btk. 59. § (1) bekezdése szerint azt a nem magyar állampolgár elkövetőt, akinek az országban tartózkodása nem kívánatos, Magyarország területéről ki kell utasítani. A kiutasítás határozott ideig tart vagy végleges hatályú [Btk. 60. § (1) bekezdés], és a határozott tartamú kiutasítás legrövidebb tartama egy év, leghosszabb tartama tíz év lehet [Btk. 60. § (2) bekezdés].

[23] Az elkövetéskori törvény tehát a kiutasítás alkalmazását és tartamának meghatározását – a törvényi keretek között – egyaránt az alapügyben eljáró bíróság mérlegelésére bízta.

[24] Az elbíráláskor hatályos Btk. 60. § (2a) bekezdése ugyanakkor már akként rendelkezett, hogy az embercsempészség (Btk. 353. §) miatt kiszabott szabadságvesztés mellett – az 59. § (2) és (4) bekezdése szerinti esetek kivételével – nem mellőzhető, és határozott tartamú kiutasítás esetén annak tartama a kiszabott szabadságvesztés tartamának kétszerese, de legalább két év.

[25] Az elbíráláskori törvény választása ekként abban az esetben eredményezi a III. rendű terhelt cselekményének kedvezőtlenebb elbírálását, ha a bíróság az elkövetéskori törvényben biztosított mérlegelési jogkörében mellőzi a kiutasítás kiszabását. A támadott ítélet azonban a kiszabott szabadságvesztés mellett a III. rendű terheltet kiutasításra is ítélte, így az elbíráláskori törvénynek a kiutasítás kötelező kiszabását előíró rendelkezése nem tekinthető kedvezőtlenebbnek.

[26] Ezzel szemben az elbíráláskori törvény mérlegelést nem tűrő korlátot állít fel a kiutasítás tartamának meghatározása során, tilalmazva annak a szabadságvesztés tartamához képest kétszeres időtartamot meghaladó tartamban való megállapítását, még akkor is, ha e kétszeres tartam a tíz évet nem éri el.

[27] Ha tehát a jogerős ügydöntő határozatot hozó bíróság az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény alapulvételével szabadságvesztés mellett kiutasításra is ítélte a terheltet, azonban a kiutasítás tartamát a szabadságvesztés tartamának kétszeresét meghaladó tartamban határozta meg, úgy a Btk. 2. §-át a büntetés kiszabására vonatkozó, mérlegelést nem tűrő szabályba ütközően, azaz törvényt sértő büntetés kiszabását eredményező módon szegte meg [Bfv.II.390/2021/10. (BH 2022.31.)].

[28] Mivel pedig jelen ügyben a Mátészalkai Járásbíróság, illetve a Nyíregyházi Törvényszék a III. rendű terhelttel szemben 2 év szabadságvesztés mellett – annak kétszeres tartamát, 4 évet meghaladó – 5 év tartamú kiutasítást szabott ki, őt az elbíráláskori törvény választása mellett törvényt sértőnek minősülő büntetésre ítélte. A Btk. 2. § (2) bekezdésében írt szabályok sérelme ezért jelen esetben a Btk. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjának II. fordulatában írt felülvizsgálati ok beálltára vezetett.

[29] A büntető anyagi jog szabályainak megsértése azonban kiküszöbölhető.

[30] 2. A törvényt sértés kiküszöbölése során vizsgálódás tárgyát képezte, hogy a III. rendű terhelttel szemben a Btk. 59. § (2) bekezdésében meghatározott, a kiutasítás kiszabását kizáró feltétel bekövetkezett-e, azaz, hogy a külföldi állampolgár III. rendű terhelt számára Magyarország menedékkjogot biztosít-e.

[31] Az ideiglenes védelemre jogosultként elismert személyekkel kapcsolatos veszélyhelyzeti szabályokról, továbbá a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz

kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény szabályainak eltérő alkalmazásáról szóló 86/2022. (III. 7.) Korm. rendelet 1. § a) pontja menedékesként ismeri el a Magyarország által a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (Met.) 19. § a) pontja szerint védelemben részesített, Ukrajnában 2022. február 24-ét megelőzően tartózkodó ukrán állampolgárt.

[32] Az ügyiratokból kitűnően azonban a III. rendű terhelt 2022. február 24-ét megelőzően 2020. június 30-ától folyamatosan Magyarországon – és nem külföldön – tartózkodott, a Debreceni Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 8.Bv.445/2022/4. számú végzése alapján menedékeskénti elismerésére nem került sor. Ekként az eljárás jogerős befejezéséig menedékjogot nem élvezett terhelt tekintetében az ismertté vált adatok a kiutasítás büntetés mellőzését nem teszik lehetővé. A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját, hogy jogerősen kiszabott büntetés végrehajthatósága a büntetés törvényességétől elkülönülő kérdés, így a kiszabott kiutasítás törvényességét nem érinti, hogy utóbb annak végrehajthatatlanságát állapították meg.

[33] Ilyen körülmények mellett a törvénysértő tartamban kiszabott büntetés a kiutasítás tartamának a törvény által mérlegelést nem tűrően meghatározott, a szabadságvesztés kétszeres tartamának megfelelő 4 évre való enyhítésével orvosolható.

[34] 3. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványnak – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva – helyt adott, és a megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés b) pontja alapján a III. rendű terhelt tekintetében megváltoztatva maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. Ennek során a III. rendű terhelttel szemben kiszabott kiutasítás tartamát 4 évre enyhítette, egyebekben pedig a jogerős ítéletet a III. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[35] A felülvizsgálati eljárásban fordítói díjként felmerült bűnügyi költséget a Be. 664. § (1) bekezdése alapján az állam viseli.

[36] A Kúria – a Kúria elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezése nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[37] IV. Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek, felülvizsgálatát pedig a Be. 650. § (1) bekezdésének b) pontja zárja ki.

[38] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdésének első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. február 8.

Dr. Harangozó Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró